

**D. Marcus Evangelista. Rodolphi Gwaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia XVII. Erant autem illic quidam ex scribis sedentes, & cogitantes in cordibus suis: Quid hic sic loquitur blasphemias? Quis potest remittere peccata nisi solus Deus? Et protinus ubi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

negligent, dum prospera valetudine vtuntur, quando ne morbis quidem, ve illius fauorem inquirat, peccati possunt. Liberantur sane interdum ex morbis et afflictionibus, sed ita liberantur, vt grauiora pericula incurant, dum Dei beneficium non agnoscent, et illo turpiter abutuntur.

Ceterum singularem considerationem Christi verba merentur, quibus agrum consolatur. Primò peccatorē pro filium vocat, et ita grauisimam tentationi medetur. Dum enim peccatorum conscientia et eorum filio agnoscit. Penes excruciamur, hoc potissimum nos angit, quòd nos indignos esse scimus, qui filij Dei dicamur. At peccata non oblitare docet Christus, dummodo apud ipsum remissionem quaeramus. Facit hoc quòd in dominica oratione Deum patrem nostrum dicimus, licet paulò post nos debitores esse fatemur, et pro debitorum remissione anxie oremus. Deinde bono animo esse iubet, vti apud Mattheum dicitur. Ita verò fidem exigit, sine qua inter conscientie astus nemo bono animo esse potest. et simul peccatorum remissionem nobis ex fide obtingere docet. Addit enim: Remittuntur tibi peccata tua. Remittendi verbo gratuitam condonationem exprimit, et omnem tollit de proprijs meritis et satisfactiōibus gloriandi occasionem. Multa enim hic concurrunt, quae salutem vel operum meritis debent, vel peccata morbis et afflictionibus expiari, incautis et ositantibus persuadere poterant. At gratuita remissionis meminit, vt nos nò ex operibus nostris, sed mera Dei gratia per ipsius meritum ex fide iustificari intelligamus. In cuius dogmatis assertionem Apostoli passim verantur, et ita omnes eos confutant, qui hominum viribus et meritis quicquam tribuunt. Nostrum est, Dei bonitatem agnoscere, et in Christo querere quaecumq; nostra salui seruiunt: cui debetur benedictio, honor, gloria et potestas in aeternum. Amen.

Erant autem illic quidam ex scribis sedentes, et cogitantes in cordibus suis: Quid hic sic loquitur blasphemias? Quis potest remittere peccata nisi solus Deus? Et protinus ubi cognouisset Iesus spiritu suo, quòd sic cogitarent intra sese, dicit illis: Quid ista cogitatis in cordibus uestris? Vtrum est facilis dicere paralytico, Remittuntur tibi peccata tua: an dicere, Surge, et tolle grabbatum tuum, et ambula? Vt autem sciatis, quòd filius hominis habet potestatem in terra remittendi peccata, ait paralytico: Tibi dico, surge ac tolle grabbatum tuum, et abi in domum tuam. Et statim surrexit, sublatoq; grabbato egressus est in conspectu omnium, aded ut stupeficerent omnes, et glorificarent Deum, dicentes: Nunquam sic uidimus.

Sicut Dominus noster Iesus Christus miraculosis operibus se saluatorem nostrum esse declarat: Ita in istis non absq; Dei providentia multa occurrunt, quae quid nobis faciendum sit, docent, et usum praesentis loci. Nam quia illi nobis acquisiuit, consortes fieri velimus. Et hoc videre in praesentis miraculi historia. Nuper enim in ijs, qui paralyticum Christo adduxerunt, verae fidei exemplum habuimus. In Christo autem singularis bonitas elucet, quae ad se venientes amice excepit, et aegrotanti peccatorum remissionem liberatim promisit, vt ita sublatis morbi causis, illum quoque cadere necesse esset. At quòd verbo promisit, nunc re ipsa praestat, seq; verum tum corporis tum animae medicum et saluatorem esse, aduersus hostium suorum calumnias euentissimo miraculo probat. Cuius hic nobis usus esse debet, vt hoc vno nitentes, illorum calumnias minime audiamus, qui bodie adhuc illius saluificam virtutem negare non verentur.

Principio scribae producuntur, qui Christo de his agendi occasionem praebuerunt. Displicet illis scribae aduersum liberalem et gratuitam remissionis peccatorum promissio, et licet inera conscientias suas conuicti, sus gratitatem illi palam obloqui non ausunt, in cordibus tamē suis pessimè de illo sentiunt, et blasphemie accusant: eo nimirum nomine, quòd absolutam remittendi peccata potestatem sibi vendicarent. Et sanè nec respicere nec praeter rationem colligunt. Constat enim blasphemus esse, quotquot quae solius Dei sunt scriptis tribuunt. Ita enim Deo sese aequales faciunt, et illius gloriae derogant, quando illam in iniurias et corruptioni obnoxias creaturas cadere posse existimant. At peccatorum remissionem penes

solum Deum esse, unanimis scriptura consensus testatur. Iure ergo blasphemus dicitur, qui hanc sibi ipsi vendicare ausus fuerit. Falluntur tamē scribæ isti, quod arguerentur tam in Christo torquentur, in quo locum minime habebat. Primò enim cum Deus sit verus, patri consubstantialis & coæternus, rectè & summo iure sibi diuinam potestatem & gloriam vendicari. Deinde idem hoc cum quoad filium hominis, omnem à patre suo potestatem accepit. Illi enim dixit Deus: Seda à dextera meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Nec obscura erant miracula, quæ diuinam virtutem humana maiorem inesse testabantur. Non vident autem ista scribæ, cum quia scripturam ignorabant (quod alibi illis Christus exprobrat) tum quia religionem omnem sibi ipsi quædam in oblationibus legalibus consistere putarent, quod illis aucupium fuit longe questuosissimum. Ita scribæ & pharisei non in illes typum habes eorum, qui hoc ipsum nostro seculo faciunt. Postquam enim in præceptis Euangelij videretur Monachis atque sacrificulis, eò quòd in Christo gratisitatem peccatorum remissionem monstraret, quæ si semel admitatur, mox eueris iacet illorum tyrannus, quam cum incedit lucro in hominum conscientias hactenus exercuerunt. Dolendum verò est, nostros illos Iudeorum Scribæ multò deteriores esse. Est enim quoad rem ipsam non multum differant, ea tamen sunt scripturam modestia, ut saltem verbis suum honorem Deo saluum & integrum esse voluerint, & ipsam Deum peccata remittere ingenue fateantur. At nostri se illa remittendi & inferorum mortuorum animas vel in celum collocandi vel ad inferos detrudendi potestatem habere, impudenter clamant, & hoc nomine sibi peccatorum confessionem fieri, & abs se eorundem absolutionem peti volunt. hæc horribilis blasphemia, quam Iudeorum scribæ agnosceret potuerunt. Vtinam hæc etiam in nos incidere, aut saltem ad Euangelij lucem oculos aperiret mundus, nec sese illorum artibus ac posturis seduci pateretur.

Christus cogitationes hostium suorum videt.
1. Reg. 8.
1. Par. 28.
Psal. 7. & c.
Psal. 2.

Sed omnes cæcis & cæcorum ducibus ad Christum transeamus. Videri ille & intelligi cogitationes ipsorum, & hoc ipso illorum calumniam arguit atq. confutat. Nam occultas hominum cogitationes videre & cordium renumq. arcana scrutari, solius Dei opus est. Id verò cum Christus prædicat hic tum alijs multis in locis, verus Deus sit oportet. Cur ergo blasphemus dicitur, si quod Deo sibi tribuat? Interim seruit hoc consolationi simul & institutioni nostræ. Videri Christus hostium conatus, consilia, cogitationes, & quæcunque illi aduersus se suamq. ecclesiam loquuntur & faciunt. Facile ergo illa, si velit, impedit: imò volens, cum suorum videret atq. patris omnes sit. At cum illorum hominum cogitationes videat, nostrum fuerit, occultos quoq. sensus cohercere, ne venis & impudicis cogitationibus nobis ipsi pessimorum affectuum & scelerum autores simus, & sanctissimum Christi oculos auresq. ipsius castissimas offendamus, quibus ille, quæcumq. in animis nostris loquuntur atq. facimus, perinde videt & audit, ac si palam in omnium conspectu fierent.

Christus diuinam suam potestatem miraculo probat.

Ceterum quia stupidiores erant scribæ, quàm ut Christi diuinitatem hoc argumēto deprehendere possent, ad ipsum opus accingitur, & re ipsa, se Deum & humani generis saluatorem esse probat, quò magis illorum calumnias retundat, ipsosmet cause sue indices constituit. Vtrum facilius est (quit) dicere paralytico, Remittuntur tibi peccata tua: an dicere, Surge, & tolle grabatam tuam, & ambula? Sensus horum est: Non minus diuine virtutis est, morbis verbo mederi, & illos proptorio præcipere, quàm peccata remittere. Quia enim morbi ex peccatis oriuntur, nunquàm nisi ipso peccatis, pelli poterunt. Quare cum mihi in morbos ius esse & imperiū, hactenus plurimos miraculis probauerim, non minus imperij mihi in peccata quoque esse, agnoscere debeatis. Quia tamen ad hoc non estis, agedum hoc quoq. addam, ne quid mihi ipsi præter rationem arrogare putetis. Et mox proptorio paralyticum compellans, ait: Tibi dico, surge, &c. Nec mora, audito Christi mādato ille surgit, & nempe ipsi opem ferente grabatam in humeros tollit (quod integra valetudinis & solidæ salutis corporis restituti argumentum est) lætus deniq. & Deum laudibus volens, domū abiit. Nec habent amplius quod exaillentur scribæ, ve iam omnibus constet, Christo in animas quoq. hominum esse, & illum solidam peccata remittendi potestatem habere.

De remissione peccatorum.

Porrò exactius hic consideranda remissionis peccatorum ratio, qui præcipuus locus istius loci est, & cogniti maxime necessarius, eò quòd omnes natura peccatores sumus, & propterea

peccatorum
prebent
Prin
Peccator
condonati
que nos
si sit
miseri
reptien
peccator
gant, in
& singul
miseri
numeros
miseri
Secu
pauire d
catum in
gant d
oper
na & sal
rem conf
remi
rem mer
cuius cer
cordia de
ri potest
At q
inter nos
erat pecc
cet filium
naturum
si se erat
fuit, ne
cedit, he
nio celi
apud I
nimè erg
para a tr
luis rat
go recent
nisi per
Ne
Dei gra
dicimus
opera, q
Typos
per pecc
dem pecc
bam pel

peccatum damnari meretur. Potest autem totum negotium quinque aut potius sex capitibus com-
prehendi quae ex ordine inspicimus.

Primo firmiter tenere oportet, solum Deum peccata remittere posse, sicuti scribitur supra dixerunt. **1. Author remissionis Deus.**
Peccatum enim est quicquid cum Dei lege pugnat, cuius eum ipse solus Dominus sit, solus etiam ea
condonare potest, quae aduersus illam committuntur. Deinde cum peccata instar debitorum sint,
quae nos Deo obstringunt, nemo vtiq; illa remittendi ius habet, nisi eadem in ipsum quoque Deum
suis sit & imperium. Ad haec ita in carne nostra & inimicis sensibus hoc malum delirascit, ut nemo ho-
minum, vel sua ipsius peccata omnia & singula nouisse, nedum aliorum remittere possit. Quod David
negligens orat: *Errores quis animaduertat? ab occultis meis repurga me.* Falluntur itaq; quotquot
peccatorum remissionem alibi quaerunt, & imprimis qui illam ad auricularem confessionem astrin-
gunt, in qua singulorum peccatorum diserta & ordinaria enumeratio exigitur. At quomodo omnia
& singula ex ordine narrabit, qui illa ipse ignorat? Vanum ergo est quod illi fingunt. Nam etsi de-
monis, absolutionem ad ea peccata tantum referri, quorum confessio fit, maior tamen adhuc illorum
numerus restabit, quae nos ipsos latent, quorum remissionem vni & soli Deo tribuere oportet, nisi ho-
mines in desperatione perire velint.

Secundo causam nouisse decet, propter quam peccata Deus remittit, quae pro iustitia sua potius
punire debebat. At haec non alia est, quam mera ipsius bonitas siue gratia. In nobis enim nil nisi pec-
catum inuenias, in quo & concipimur & nascimur. Vires autem ad eod nobis nulla sunt, ut ne ad cog-
noscendam quidem idonei simus. Quare etsi quid interdum à nobis bene fit, id non nostrum, sed Dei per
nos operantis, opus est: qui cum nostra ope minimè indigeat, pro sua bonitate nos sua gratia & glo-
ria vti facit, quos alioqui facile negligere poterat. Quis enim prior dedit illi, & Deum sibi debito-
rem constituit? Aut quid habet, quod non accepisti? Longè ergo prostigari debet illorum error, qui in
remissionis peccatorum causa homines ad liberum arbitrium, ad suas ipsorum vires & suorum ope-
rum merita relegant. Ita enim & Dei gratiam oppugnant, & nostra salutis fundamenta conuellunt,
cum certitudo in hoc potissimum sita est, quod illam non à miseris nobis, sed à Dei gratia & miseri-
cordia dependere scimus, quae infinita & aeterna est, nec ullis aduersariae potestatis viribus labefacta
in potest. Vide Psal. 103. 130. 136. 145. &c.

At quia iustus quoque est Deus & seuerus admodum peccatorum vindex, mediatorum aliquem
inter nos & illum intercedere oportuit, cuius intercessione dissidium nostrum cum Deo, cuius causa
erat peccatum, componeretur. Monstrant ergo etiam hunc sacrae literae, & quidem vnicum, videli-
cet filium Dei Iesum Christum, quem priusquam mundus condideretur à Deo, ad hoc munus praordi-
natum fuisse Petrus testatur. Hic ut mediator noster esse posset, homo factus est, & nostra peccata
in se transferens, illa sui corporis & sanguinis sacrificio in ara crucis expiavit, quo nomine nostra in-
iustitia, nostra redemptio & satisfactio dicitur. Idem pro nobis, quoties peccamus, apud patrem inter-
cedit, sicut per illum liber nobis sit ad thronum gratiae Dei accessus. Hunc nobis ipse pater suo testimo-
nio colitus commendauit, quando hunc suum dilectum filium esse ait, in quo placatus sit. Sed & ipse
apud ipsam clamat: Ego Dominus, hoc est nomen meum, & gloriam meam alteri non dabo. Mi-
nime ergo audiendi sunt, qui Diuos mediatores & intercessores fingunt, quibus nihil eiusmodi scri-
ptura tribuit. Quin potius Dei bonitatem agnoscamus, qui ne aliqua ex parte incerta esset nostra sa-
lutaris ratio, in vno Christo dedit omnia, quae ad nostram cum Deo reconciliationem faciunt. Eius era-
ro vocem audiamus, in Euangelio dicentis: Ego sum via, & veritas, & vita. Nemo venit ad patrem
nisi per me. Vide Ioan. 14. &c.

Ne quid tamen dubij restet, qualis ea peccatorum remissio sit inquirendum est, quae nobis ex
Dei gratia per Christum obtingit. Hanc nos plenam, perfectam, & omnibus numeris absolutam esse peccatorum ple-
nitiam, ut quae non peccata modo, verum etiam peccatorum poenam tollat. Perfecta enim sunt Dei
opera, qui non alia de causa peccatis nostris ignoscit, quam ne illorum poenas exigere ipsum oporteat.
Typus huius rei in presenti historia euidentissimus habetur. Hunc enim peccatorem fuisse, & pro-
pter peccata paralyti debilitatum fuisse, Christi verba abunde testantur. At Christus primo qui-
dam peccatorum remissionem illi denunciat, deinde eidem pristinam valetudinem restituit, & mor-
tam palli, quem peccando meruerat. Vt ergo perfectam corporis salutem ei contulit: ita perfectam

1. Author remissionis Deus.

Psal. 19.

**2. Causa remis-
sionis, gratia
Dei.**
Psal. 51.
2. Corinth. 3.

Rom. 11.
1. Cor. 4.

**3. Mediator
remissionis,
Christus.**

1. Pet. 1.
Iste 53.
1. Corinth. 1.
I Ioan. 2.
Hebr. 4. & c.
Marc. 1. 9.

**4. Remissio
na & perfectas**

Luce. 23.

fuert oportet peccatorum remissio, que salutis istius causa fuit. Eodem latronis cum Christo crucifixi exemplum referri debet, quem ut primum in gratiam recepit, mox hoc ipso die in paradysum fore testatur. Facit hic remittendi vox, qua metaphoram à creditoribus sumptam continet, quam ipse Dominus apud Mattheum cap. 18. copiose illustrat. Et cum debitorum remissionem suam debitoribus, nihil præterea ab illis exigunt. Habemus præterea promissiones vniuersales, que ad rem pertinere docent, quod modo de paralytico & latrone diximus. Apud Isaiam ilam Deus. Ego ipse sum, qui deleo transgressiones tuas, id est propter me, & peccatorum tuorum non recordabor. At quomodo non recordari dicitur, qui penas adhuc exigit? Item: Ego delebo transgressiones tuas, ut densas nebulas, & ut nubes peccata tua. Et Christi vox est. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego refocillabo vos. Et rursum: Qui biberit ex aqua quam ego illi dabo, non sitit æternū. Possent infinita huius generis testimonia adduci, qua breuitatis causa omitto. Disertius autem ista monemus propter nostri seculi phariseos, qui ut suas pro peccatis satisfactionses diluunt, dogma nouum & desperationis pleni consinxerunt: Deū scilicet culpam quod peccati, penam, remittere. Quæ doctrina operum merita constituit, satisfactionsis generis in finem exitum, Monachorum ordines inuexit, Eremitas fecit, & tandem purgatorium incendit, quo animas corporibus solutas à peccatorum sordibus excoqui tradiderunt, demique nona pro defunctis sacrificia excogitauit, quibus purgatorij penæ mitigari & accelerari posse, infelici vulgo persuasit. Quæ res ut illis que suoissima fuit, ita horribilis fuit conscientiarum carnisificina, quam maxime strum experti sunt, qui olim in Papatus tyrannidem incidistis. At quam vana sint hæc conuicti patet que modo diximus. Quibus si Christi oraculum adicias, quod Ioannis 8. habetur, quibus non habebunt isti Alchymista & pharisei, qui suam sententiam tueantur, nisi omnem pudorem adferant. Sic enim ait Christus: Amen amen dico vobis, qui sermonem meum audivit, & credit, non confit me, habet vitam æternam, & in iudicium non veniet, sed transiit à morte in vitam, & c. Quod hic nobis illorum exempla obijciant, quos post denuntiatam ipsi peccatorum remissionem vtrius afflictionibus exercitatos fuisse legimus. Afflictiones enim eius modi nec penam nec liberationem loco sunt, sed castigationes censeri debent, quibus Deus ingenitam carnis corruptionem in delictis suis cohercet, & illos ad vitam emendationem instigat. Vide Hebr. 12. Psal. 94. Beatus vir, quod Dominus castigaueris, & c.

Isaie 43.

Isaie 44.
Matthæi 11.
Ioan. 4.
Cōtra hominū
satisfactiones.

5. Remissio fertur per Euāgelium.

Interim obseruabis, peccatorum remissionem nobis per Euangelium offerri, quæ modo dictum est, quo regni cælorum mysteria nobis communicari possint. Idem in præsentis Christi prædicatione hanc primum per verbum suum communicat, & mox eiusdem miraculosa restitutione prædicationem suam veram & ratam esse docet. Quod autem exemplo hoc adumbravit, postea lege perpetuata ciuit, quando Apostolis mandat, ut in suo nomine penitentiam & remissionem peccatorum prædicent. Quæ causa est, quod Apostoli clauas regni cælorum habere, & homines in terris vel solvere vel ligare dicuntur: non quod hæc absoluta potestate pro suo arbitrio faciāt, sed quod per Euangelij prædicationem pijs Dei gratiam, impijs verò damnationem & interitum sempiternum denuntiant. Unde constat, peccatorum remissionem nullam apud eos esse, qui Euangelij prædicationem locum dederunt. Cur enim Dei gratiam perciperent, qui gratiæ nuntium impij sustulissent?

6. Remissio peccatorum fit de apprehenditur.

Medium verò siue instrumentū, quo remissionem hanc apprehendimus, fides est, quam hic quoque Christus respexisse, nuper diximus, & quam alibi etiam respicit, & in Euangelio passim requirit, & vniuersali promissione omnibus qui Euangelio credunt, vitam æternam pollicetur. Porro ipsa hæc non inani modo per suasionem aut professionem inflat, verum Christo innotuit illius spiritus animatus, & in illo ad omne opus bonum idoneus reddit, facit denique, ut in omnibus dictis & factis nostris, Christi verbum & spiritus eluceant. Quare doctrina hæc gratuita remissionis peccatorum nostris, superbiam quidem & insolentem operum nostris, meriti fiduciam euerit, minime autem ipsa peccatorum, qui sub fidei prætextu effrenem peccandi licentiam sectari solent. Quales multi hodie certant, qui Euangelij doctrinam vulgo suspectam & exosam reddunt, ita Christi iudicium nunquam expectant, de quo vide Matth. 7. & 25. Est hæc simplex & euidentis remissionis peccatorum doctrina, quam propheta & Apostoli ex spiritu Christi suggestionibus tradiderunt: cuius summa est, Saluum Deum nostris peccatis ignoscere, ex mera gratia, propter meritum filij sui Iesu Christi, gratiamque

hanc nobis per Euangelij predicationem offerre, cui quotquot credunt, salutis huius conforres redduntur.

Porro ad historiam redeamus, que totius negotij exitu paucis comprehendit. Paralyticus vires recipit, surgit, tollit lectum suum, domum ad suos reuertitur, & Deum glorificat. Populus vero rei nouitate attonitus, ipse etiam Dei potentiam & bonitatem celebrat, nec scribarum aut bonitate mouentur, quos hoc Christi factum calumniari audierant. Quo exemplo docemur, quid eos facere debeat, qui vel miseris pro Christum restitutos sentiant, vel illius bonitate & salusica virtute alios restitui vident. Surgant e lectis peccatorum, & vice inuicem vel etiam male transacta penitentia agant. Quia enim nox progressa est, & Christus sua luce diem mundo intulit, lucis filios se esse meminerunt, in luce deceter & compositis ambulent, nec turpia tenebrarum opera sectentur. Inserim Deum glorificans, & huic omnem sue restitutionis atq; salutis laudem tribuant, nec illos Christi proficere pudeat coram mundo hoc corrupto & adultero. Poterant hęc copiosius tractari, sed quia sepius occurrunt, hęc modo obiter attingisse sufficiat. Oremus autē Deum patrem misericordie, vt nobis etiam per filij sui Iesu Christi meritum mederi dignetur, vt vera gloria ipsius vasa facti, in illo & cum illo perpetuo vivamus: cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in eternum, Amen.

Effectus et fructus miraculi. Luc. 5.

Roman. 13.

Ephes. 5.

Et egressus est rursus ad mare, omnisq; turba ueniebat ad eum, ac docebat eos. Et cum prateriret Iesus, uidit Leui, Alphæi filium, sedentem ad telonium, & ait illi: Sequere me. Isq; surgens secutus est eum. Et factum est, cum accumberet in domo illius, multi etiam publicani & peccatores simul discumbebant cum Iesu & discipulis ipsis. Erant enim multi, qui secuti fuerant eum.

Paulus Apostolus ad Timotheum suum scribens, magna cum auctoritate pronuntiat: Certus sum, & dignus quem omni studio amplectamur, quod Christus Iesus venit in mundum, vt peccatores saluos faceret. Consentium hęc, quę passim in scripturis de exhibitā nobis in Christo Dei gratia dicuntur, & quod ipse Christus peccatores ad se vocat, & ad se uenientibus resocillationē pollicetur. At quia peccatorum conscientia grauior est, quā vt verbis facile leniri possit, promissiones istas exemplis hanc obsecris confirmari oportuit. Multa ergo eius generis in Euangelio proponuntur, inter quę non postremo loco ceteri debent, quę apud Capernaïtas edita sunt. Nam Iesus, etsi corruptissimi & ingratiissimi essent, Christus familiariter conuersari voluit, miracula inter illos edidit plurima, quibus & suam potentiam & Dei erga ipsos bonitatem declarauit, paralytico qui propter peccata sua cruciabat, remissionem peccatorum magna liberalitate obtulit, & nunc populo ad se conuertenti salutis doctrinam sedulo proponit, neminem illorum fastidians, licet causas multas & graues haberet. At memorabile cum primis est, quod in Mattheo (quem Marcus Leui nominat) uocationis proponitur: in cuius consideratione nobis eo diligentius versandum erit, quod illud à tribus Euan-gelists spiritus sanctus describi voluit: nimirum quod nostrę cum consolationi cum institutioni plurimum seruiturum sciret.

Argumentum et usus pre-sentis loci. Timoth. 1. Mat. 11. 18. Ioan. 7.

Mat. 9.

Luc. 5.

Primo omnium autem Mattheus hic, siue Leui, considerandus venit, qui ad telonium sedisse, et Iesu a Christo uocatus esse dicitur. Fuit ergo ex publicanorum ordine, & (sicut ex circumstantiis conuincere licet) ex eo que stu opulentiſſimus factus erat. Solebant enim publicani vectigalia publica redimere, quę postquam in suam potestatem redegerant, nouis indies artibus augebāt, conuenientibus interim Romanis, qui inde vectigalia pluris locandi occasionem arripiebant. Est uero apud Roma in oratione pro in & republice firmamentum illo contineri Cicero testetur: apud Iudeos tamen multi nominibus inuis & infames erant, maximē si qui ex illorum gente oriundi essent, qualem Mattheū hunc fuisse ex nomine et patris denominatione patet. Erant enim Romana tyrannidis ministri, quę Iudeis indigna & iniquissima videbatur, cum illi Dei populus & peculium ceteri uellent. Et vt modo mo-

Mattheus publicanus.

in oratione pro Plancio.

